

Iwona Żuraszek-Ryś

Uniwersytet Zielonogórski

O IMIENIU STANISŁAW SŁÓW KILKA

Przedmiotem opisu w niniejszym artykule postanowiono uczynić antroponim *Stanisław*. Wybór tego tematu nie jest przypadkowy, gdyż jest podyktowany imieniem szanownego Jubilata. Poza tym odpowiada zainteresowaniom onomastycznym autorki tego opracowania.

Stanisław Borawski to znany językoznawca polski, uznawany za twórcę zielonogórskiej szkoły badania dziejów używania języka. Do pojęć szczególnie bliskich Jubilatowi należą między innymi: wspólnoty komunikatywne, zachowania językowe, potrzeby komunikatywne, środki komunikatywne wspólnot i sposoby ich uzgadniania, mechanizmy przekształceń środka komunikatywnego wspólnoty ogólnonarodowej¹. Pozostając w kręgu tych zagadnień, punktem wyjścia do rozważań o imieniu *Stanisław* postanowiono uczynić pojęcie *potrzeby*. Mowa będzie jednak o specyficznej potrzebie, czyli konieczności nazwania dziecka, gdy pojawia się ono na świecie. Rodzice muszą wówczas dokonać wyboru, mając na uwadze, że imię, które nadadzą swojemu potomstwu, będzie mu właściwie towarzyszyć przez całe życie, reprezentować trwale. Zmiana antroponimu jest oczywiście możliwa, ale jest raczej dość trudna i wymaga specjalnych oraz uciążliwych zabiegów. Z tego też względu przyjmuje się, że nazwa osobowa jest najbardziej trwałą i powszechną częścią systemu nazywania jednostek ludzkich. Pełni ona więc funkcję trwałej reprezentacji osoby, od narodzin aż po śmierć. Poza tym antroponim pełni jeszcze inne funkcje: identyfikacyjną, pozwalającą wskazać konkretną jednostkę, a także dyferencyjną, pozwalającą wyróżnić ją spośród ogółu. Funkcje te może imię spełniać samodzielnie lub w połączeniu z innymi nazwami osobowymi, na przykład nazwiskiem, przezwiskiem. Niewątpliwie potrzeba nazwania

¹ Zob. np. S. Borawski, *Podstawy idei poznawczej studiów nad dziejami używania języka. Esej o diachronii*, [w:] *Rozprawy o historii języka polskiego*, red. S. Borawski, Zielona Góra 2005, s. 13-61.

osoby, a przez to jej identyfikacji i wyróżnienia jest niezwykle ważna, gdyż pozwala między innymi funkcjonować osobie w otaczającym ją świecie. Mówi się nawet, że to, co *nienazwane, nie istnieje*.

Każdy z narodów posiada swój własny zasób antroponimów, do którego sięgają rodzice spodziewający się narodzin potomka. Także naród polski ma taki skarbiec. W polskim systemie nazewniczym obok nazw rodzimych funkcjonują także imiona obce (pochodzące z innych języków, reprezentowane głównie przez imiona chrześcijańskie), a także imiona będące wytworem różnorodnych form działalności artystycznej (np. imiona bohaterów literackich, postaci z seriali telewizyjnych czy piosenkarzy).

Początkowo używano u nas najprawdopodobniej wyłącznie antroponimów rodzimych, stworzonych przez Słowian bądź przejętych przez nich z innych języków albo wywodzących się jeszcze z czasów wspólnoty indoeuropejskiej. Wśród imion staropolskich można wyróżnić nazwy złożone (dwuczłonowe) i pochodne od nich formy skrócone oraz pieszczotliwe (hipokorystyki), a także imiona jednotematowe, równe formalnie wyrazom pospolitym lub od nich derywowane. Znamy około 600 imion staropolskich i 2800 form zdrobniałych od nich. Z tego najstarszego zasobu przetrwały jednak do dziś tylko nieliczne formy. Są to przede wszystkim imiona, których nosicielami stali się święci kościoła, jak na przykład *Czesław, Stanisław czy Wojciech*. Co ciekawe, do lat 80. ubiegłego wieku niektóre z tradycyjnych staropolskich antroponimów należały do najbardziej popularnych imion w Polsce. Wśród pierwszej setki znalazło się 19 imion męskich i 12 antroponimów żeńskich, przy czym najwyżej na liście frekwencyjnej znajdowały się następujące imiona męskie: *Stanisław, Zbigniew, Kazimierz, Władysław, Wojciech* i żeńskie: *Stanisława, Bożena, Kazimiera, Władysława, Wiesława*. Dziś tego typu antroponimy może nie cieszą się już takim zainteresowaniem jak dawniej, ale wciąż są nadawane, a niektóre z nich po latach niebity stają się nawet modne.

Od momentu wprowadzenia chrześcijaństwa nazwy rodzime były coraz częściej zastępowane przez imiona chrześcijańskie. Pojawienie się tych ostatnich w antroponimii polskiej wiązało się ściśle z ekspansją kultury chrześcijańskiej, która objęła w średniowieczu niemal całą Europę. Imiona chrześcijańskie pochodziły z różnych języków, kręgów kulturowych i obszarów geograficznych, a także należały do różnych warstw chronologicznych. Najstarszą z nich stanowiły antroponimy pochodzenia biblijnego, które można podzielić na dwie grupy: starotestamentowe i nowotestamentowe. Poza *Biblią* głównym źródłem powszechnie używanych w całej Europie i w Polsce imion chrześcijańskich były imiona ludzi zasłużonych dla Kościoła, głównie świętych męczenników i wyznawców okresu starochrześcijańskiego, a następnie także misjonarzy, założycieli wielkich zakonów, biskupów. Na przykład w średniowieczu duży wpływ na

wybór imion miało duchowieństwo, zwłaszcza zakonnicy i propagowane przez nich kultury świętych oraz lokalnych patronów kościołów.

Proces przekształcania polskiego systemu imienniczego trwał kilka wieków. Przyjmuje się, że żywotność staropolskich apelatywów rodzimych wygasła na przełomie XV i XVI wieku. W czasach tego przeobrażenia nastąpiły zmiany nie tylko w zasobie imion, ale także w zakresie ich wyboru. Wiele rodzimych imion miało niegdyś charakter życzący i ochronny, a więc właściwości wyrażone w treści imienia miały być przeniesione na dziecko. Staropolskie imiona złożone były swego rodzaju magicznym zaklęciem, wyrażały życzenie, które miało się spełniać w życiu nosiciela, na przykład *Będzimir* 'niech żyje w pokoju', *Bogumił* 'niech będzie miły Bogu', *Dobrobąd* 'niech będzie dobry'. Obok wiary w siłę dobrego zaklęcia odnajdujemy ślady wierzeń w złe duchy, demony, które czyhają na zgubę dziecka. Ich odstraszaniu służyły imiona ochronne z zaprzeczeniem typu *Niemoj*, *Nielub*, *Nierad*, imiona odapelatywne z nazwami zwierząt (np. *Wilk*), roślin (np. *Świdwa* 'dereń'), wskazujące na ułomność (np. *Matuś*). Tego typu symboliczne, życzeniowe, wróżebne treści zawarte w imieniu i skierowane ku przyszłości dziecka są zresztą obecne w antroponimii różnych ludów i epok. Warto przy tym podkreślić, że właściwie wszystkie imiona powstają jako znaczące, z czasem jednak zaciera się świadomość ich znaczenia. Odkrywanie pierwotnego sensu antroponimów pozwala nam poznać między innymi mentalność, wierzenia, świat wartości dawnych społeczeństw, ich język.

W czasie przekształcania polskiego zasobu imienniczego dotychczasowa motywacja, związana z wiarą w magiczną moc antroponimów, została zastąpiona motywacją religijną, opierającą się na przeświadczeniu, że dziecku należy dać imię świętego, który będzie stanowił dla niego wzór życia, a także nad nim czuwał. Dzień imienin stawał się przy tym okazją do oddania czci patronowi, podziękowania za dotychczasową opiekę i wyrażenia prośby o dalsze wstawiennictwo.

Stanisław to imię pochodzenia słowiańskiego, reprezentujące własny, rodzimy system nazywania osób, odziedziczony z epoki prasłowiańskiej i nawiązujący do indoeuropejskich systemów nazewniczych. Jest to imię dwuczłonowe, oparte na dwóch leksemach: *Stani-* 'temat czasownikowy od *stanąć*' + *-sław* 'sława', wyrażające pierwotnie życzenie, by jego posiadacz stał się sławą swego rodu, czyli był sławny. Zdaniem Józefa Bubaka:

Jednym z najczęstszych elementów w słowiańskich imionach złożonych był element *-sław* (od ap. sława) w członie drugim (rzadziej w pierwszym *Sław-*): *Bolesław*, *Bogusław*, *Bronisław* itp., który z czasem przerodził się w przyrostek imieniotwórczy i taką funkcję pełnił w nowszych czasach. Za jego pomocą tworzone nowe imiona złożone z imienia chrześcijańskiego jako człon pierwszy, np. *Biedrzy-sław* (od stp. *Biedrzych*, a to od łac. *Fredericus*), *Idzi-sław* (od *Idzi*, a to

od łac. *Aegidius*), *Iwo-sław* (od *Iwo*), *Jani-sław* (od *Jan*), *Wietrzy-sław* (od stp. *Wietrzych*, a to od *Dzietrzych*, *Dietrich*) itp., a nawet rodzimych n. os. prostych, jak *Oko-sław* (por. ap. *oko*), *Mroczy-sław* (por. ap. *mroczek*, *mrok*)².

Według Marii Malec imion męskich opartych na leksemie **slava* 'sława' jest około 100, a żeńskich – około 70³.

Imię *Stanisław*, jak podają autorzy publikacji *Twoje imię*, pojawia się już w XI wieku⁴. W średniowiecznych źródłach polskich znajduje poświadczenie jednak od XIII wieku. J. Bubak podaje rok 1212⁵. Ta sama data została odnotowana także w *Słowniku imion* Jana Grzenia⁶ oraz *Słowniku staropolskich nazw osobowych: Filius Stanislaui Martinus canonicus 1212 MPP L w. 12*⁷. W tym ostatnim źródle oprócz podanej wyżej formy pojawiają się także inne postaci: (*Obiit*) *Stanislaus ca 1265 LMP s. 684*; *Stanisslaw... von Marclowicz 1305 CdSil II 28 s. 24*; *Stanisla o, heredi de Strogoborzicz 1358 KMłp 253*; *Stanislav zdun 1377 Chm s. 80*; *Stanislaw Bochnec de Skawina 1393 RmK II s. 98*; *Stanislau na zemi 1397 RWłkp II 59*; *Stanislay de Pruskowice 1398 Łęcz II 5672*; *Erga Stanisslaum Russin 1448 AGZ XIV 2019*; *Byali Stanislaw de Lanczicia 1481 Kacz 7980*; *Jako my tho vgyednaly Sthanislavem (leg. z Stanisławem) Misczinskyem 1490 Warsz 1702*; *Jakom ya nye raczyl za Sthanyslawa proboszcza blonyskyego 1495 Warsz 1702*; *po Stanyslawye Pachthylv 1495 Warsz 1664*⁸.

Podane wyżej formy zostały odnotowane w grupie nazw przyswojonych. Poza tymi postaciami w słowniku zapisano także formy nieprzyswojone: *S(z)tanc(s)law* (*Stanczlaw*, *Stanczla*, *Stanczlaw*), *S(z)tenc(s)law* (*Stenczslaw*, *Stenczla*, *Stenczlaw*, *Stenczlawes*, *Stenczslaw*, *Stenczla o*, *Stenczlaus*)⁹.

Warto wspomnieć, że imię *Stanisław* znajduje poświadczenie także w licznych formach skróconych czy zdrobnieniach od niego utworzonych, między innymi: *Stachnia* (1457), *Stachnię* (1431), *Stachnik* (1374), *Stachno* (1367), *Stachosz* (1389), *Stachyr* (1453), *Stacher* (1442), *Stachyra* (1431), *Stachura* (1399), *Stan*, *Stań* (1136), *Stanek*, *Staniek* (1265), *Staniec* (1382), *Stanik* (1375), *Stanisławek* (1471), *Stanisz* (1204), *Stanosz* (1408), *Stanusz* (1318), *Stańczyk* (1388), *Stasz* (1387), *Staszak* (1369), *Staszeczko* (1487), *Staszek* (1317), *Staszko* (1313), *Staszel* (1400)¹⁰.

W publikacjach dotyczących imion oprócz samego antroponuimu oraz utworzonych od niego zdrobnień i spieszczeń podaje się także nazwiska oraz nazwy miejscowe oparte

² J. Bubak, *Księga naszych imion*, Wrocław–Warszawa–Kraków 1993, s. 8.

³ M. Malec, *Imię w polskiej antroponomii i kulturze*, Kraków 2001, s. 20.

⁴ H. Fros, F. Sowa, *Twoje imię. Przewodnik onomastyczno-hagiograficzny*, Kraków 1995, s. 486.

⁵ J. Bubak, *op. cit.*, s. 283.

⁶ J. Grzenia, *Słownik imion*, Warszawa 2002, s. 296.

⁷ *Słownik staropolskich nazw osobowych*, red. W. Taszycki, t. 5, Wrocław 1977, s. 180.

⁸ *Ibidem*, s. 179-181.

⁹ *Ibidem*, s. 182.

¹⁰ J. Bubak, *op. cit.*, s. 283.

na tym antroponimie. Wśród nazwisk pochodzących od *Stanisława* J. Bubak wymienia: *Stach, Stachewicz, Stachniczak, Stachnik, Stachno, Stachoniak, Stachoń, Stachosz, Stachowiak, Stachowicz, Stachowiec, Stachula, Stachura, Stanach, Stanasiak, Stanasiek, Stanek, Staneczek, Staniak, Staniec, Staniek, Staniewicz, Stanik, Stanio, Stanisław, Stanisławiak, Stanisz, Staniś, Stankiewicz, Stankowicz, Stankowiec, Stanosz, Stanuch, Stańczak, Stańczuk, Stańczyk, Stańko, Stasiak, Stasiewicz, Stasik, Stasikiewicz, Staszczak, Staszek, Staszel, Staszic, Staszkiwicz, Staszko, Staś, Staśkiewicz* i inne¹¹. Z przedstawionego powyżej zestawienia wynika, że nazwiska oparte na tym antroponimie tworzą bogaty układ gniazdowy. Nie mniej licznie reprezentowane są w przywołanym opracowaniu nazwy miejscowe utworzone od tego imienia: *Stach, Stachowice, Stachowięta, Stachowizna, Stachowo, Stachów, Stachura, Stachurowizna, Stachury, Stachy, Staniew, Staniewice, Staniewo, Stanięcino, Stanikowo, Stanin, Staniochy, Staniowice, Stanisław, Stanisławczyk, Stanisławice, Stanisławie, Stanisławki, Stanisławowo, Stanisławów, Stanisławówka, Stanisławy, Staniszczce, Staniszewice, Staniszewo, Staniszewskie, Staniszów, Staniszówek, Staniszówka, Stanki, Stankowice, Stankowicze, Stankowie, Stankowizna, Stankowo, Stanków, Stanowice, Stanowiczki, Stanowo, Stańcówka, Stańczyki, Stańkowo, Stańków, Stańkówka, Stasiakówka, Stasikówka, Stasin, Stasinek, Stasinka, Stasinki, Stasinów, Stasiowa, Stasiowe, Stasiówka, Staszanie, Staszelówka, Staszic, Staszicówka, Staszkowice, Staszkowo, Staszków, Staszkówka, Staszowa, Staszowice, Staszów, Staszówek, Staszówka, Staszycy, Staszyn*¹².

Warto także zwrócić uwagę, że imię *Stanisław* zostało zapożyczone przez niektórych autorów do ich dzieł literackich. J. Grzenia w publikacji *Nasze imiona* wymienia następujące postaci z literatury noszące to imię: *Stanisława Skrzetuskiego z Potopu* i *Stasia Tarkowskiego z W pustyni i w puszczy* Henryka Sienkiewicza, *Stanisława Wokulskiego z Lalki* Bolesława Prusa czy *Stanisława Barcza* – tytułowego bohatera powieści *Generał Barcz* Juliusza Kadena-Bandrowskiego¹³.

W polszczyźnie funkcjonuje również wiele przysłów z imieniem *Stanisław*: *Len zasiany w Stanisława rośnie jako łąwa; Gdzie Stach, tam i Wach; Stach miny nie stroi, jak się pana boi; Stanisław w stajni spał, słomę słał, buty sobie usłał*.

Niektóre z nich odwołują się do świętych *Stanisławów*: *Kostki* (13 listopada – *Na Stanisława Kostkę ujrzyś śniegu drobnostkę, a na Ofiarowanie przydadzą się i sanie*) i *Szczepanowskiego* (8 maja – *Do świętego Stanisława z pastuchami sprawa; Jak się zasieje len w świętego Stanisława, to tak urośnie jako łąwa; Na świętego Stanisława nie siej owsa – będzie trawa; Na świętego Stanisława rośnie koniom trawa; Na świętego Stanisława w domu pustki, w polu sława; Na świętego Stanisława żyto jak łąwa; Na święty Stanisław*

¹¹ *Ibidem*.

¹² *Ibidem*, s. 283-284.

¹³ J. Grzenia, *Nasze imiona*, Warszawa 2002, s. 253.

*drzwi i okna wystaw; Po świętym Stanisławie sadzą fasole prawie; Stanisławów owiesek, Marcinkowe żytko – diabła warte wszystko; Święty Stanisław – kłóska wystaw; Święty Stanisław len zasieje, Zofia konopie, a Urban jęczmień i owies każe kończyć, chłopie; Święty Stanisław – pierwszy siew prosa, a ostatni owsa*¹⁴.

Ponadto znane jest też powiedzenie Zygmunta Starego: *Stanisław z izby, Stanisław do izby*, oznaczające, że co Polak, to właściwie Stanisław.

Spora liczba skrótów i zdrobnień powstałych od imienia *Stanisław*, a także różnorodność form na nim opartych (nazwisk, nazw miejscowych, onimów literackich) czy wreszcie funkcjonowanie wielu zwrotów i przysłów z tym antroponimem świadczą, że imię to należało od średniowiecza do dość żywotnych struktur.

Jak pisał J. Bubak: „Z dotychczas uzyskanych danych wynika, że i. *Stanisław* należy do najpopularniejszych imion rodzimych, słowiańskich w Polsce używanych od najdawniejszych czasów [...] W przeszłości, a zwłaszcza w XVI w. tylko i. *Jan* było popularniejsze od niego”¹⁵.

Kazimierz Rymut w *Słowniku imion współcześnie w Polsce używanych* podał, że do końca 1993 roku imię *Stanisław* nosiło 826 229 osób. Do roku 1920 imię to nadano 85 951 osobom, w latach 1921-1930 – 135 148, 1931-1940 – 163 983, 1941-1950 – 175 887, 1951-1960 – 174 704, 1961-1970 – 61 761, 1971-1980 – 19 469, 1981-1990 – 8063 i 1991-1994 – 1263¹⁶. Z przytoczonego zestawienia wynika, że największą popularnością antroponim ten cieszył się w latach 30., 40. i 50. Nasz Jubilat urodził się więc w czasie, gdy imię to należało do popularnych i było często nadawane przez rodziców swoim dzieciom.

Warto odnotować, że współcześnie imię *Stanisław* może nie jest nadawane tak często jak wcześniej, ale wciąż cieszy się powodzeniem i po latach spadku zainteresowania od jakiegoś czasu właściwie można nawet mówić o renesansie tego imienia.

Na popularność tego antroponimu w Polsce wpłynął niewątpliwie kult dwóch polskich świętych: św. Stanisława Szczepanowskiego – biskupa krakowskiego, wokół którego w związku z jego zatargiem z królem narosło wiele legend, oraz św. Stanisława Kostki – patrona młodzieży.

Jak pisali autorzy publikacji *Twoje imię*: „Mniej znaną rzeczą jest natomiast fakt, że ongiś tę niewielką liczbę czczonych *Stanisławów* usiłowano powiększyć o całą gromadę rzekomo «błogosławionych». Marcin Baroniusz w dodatku do książeczki *Vita, gesta et miracula b. Stanislai Poloni* (Kraków 1609) wymienia aż dwudziestu błogosławionych,

¹⁴ Przysłowia pochodzą z następujących pozycji: *Nowa księga przysłów i wyrażeń przysłowiowych polskich*, red. J. Krzyżanowski, Warszawa 1972, t. 3, s. 304-305; D. i W. Masłowski, *Księga przysłów polskich*, Kęty 2000, s. 474-475 oraz *Imię tobie wybrane*, wybór i oprac. A. Ligacz, Racibórz 1994, s. 117-118.

¹⁵ J. Bubak, *op. cit.*, s. 283.

¹⁶ K. Rymut, *Słownik imion współcześnie w Polsce używanych*, Kraków 1995, s. 367-368.

a do tych *Stanisławów* dodaje – także jako błogosławionych – *Świętosława, Sulisława i Świętosławę*¹⁷.

Stanisław to imię znane i używane nie tylko w Polsce, ale i w wielu innych krajach, o czym świadczą formy tego antroponimu obecne w różnych językach, na przykład łac., duń., szw. *Stanislaus*; ang., hol. *Stanislaus, Stanislas*; błr. *Stanisław, Stas'*; buł. *Stanislaw, Stančo, Stanko, Stanj, Stano*; cz., ros., sł. *Stanislaw*; fr. *Stanislas*, hisz. *Estanislaw*; lit. *Stanislovas, Stany, Stasys, Stasius, Stonys*; mac. *Stanislaw, Stančo, Stane, Stanko*, niem. *Stanislaus, Stenzel*; port. *Estanislaw, Stanislaw*, rum. *Stănilav, Stanislaw*; sch. *Stanislaw, Stanisav, Stanko*, słwn. *Stanislaw, Stane, Stanko*, ukr. *Stanislaw, Stasij*, węg. *Szaniszló*, wł. *Stanislaw*¹⁸.

Na koniec warto jeszcze wymienić niektórych sławnych Polaków noszących to imię: Stanisław August Poniatowski – ostatni król Polski przed rozbiorem; Stanisław Barańczak – poeta i tłumacz; Stanisław Bogusławski – komediopisarz; Stanisław Dziwisz – metropolita krakowski; Stanisław Grochowiak – poeta, prozaik, dramatopisarz; Stanisław Ignacy Witkiewicz – pisarz, malarz, filozof; Stanisław Konarski – pisarz polityczny oraz reformator szkolnictwa; Stanisław Lem – pisarz science fiction, filozof i futurolog; Stanisław Małachowski – marszałek Sejmu Czteroletniego; Stanisław Moniuszko – kompozytor, dyrygent; Stanisław Pigoń – historyk literatury; Stanisław Przybyszewski – pisarz, poeta, dramaturg; Stanisław Sojka – polski kompozytor, muzyk, autor tekstów; Stanisław Staszic – polski działacz oświeceniowy, pisarz polityczny i publicysta, filozof; Stanisław Szober – językoznawca; Stanisław Tarnowski – historyk literatury; Stanisław Tym – satyryk, aktor, komediopisarz, reżyser i felietonista; Stanisław Wiechowicz – kompozytor; Stanisław Witkiewicz – malarz, architekt, pisarz i teoretyk sztuki; Stanisław Wyspiański – dramaturg, poeta, malarz, grafik, architekt; Stanisław Żółkiewski – hetman i kanclerz wielki koronny, zwycięzca w wielu kampaniach przeciwko Rosji, Szwecji, Imperium Osmańskiemu i Tatarom, pisarz i pamiętnikarz.

Grono wybitnych Polaków noszących to imię jest znacznie bogatsze. Nasz szanowny Jubilat też zasługuje na miejsce w tym gremium sławnych i zasłużonych postaci, gdyż jest przecież znakomitym językoznawcą, znawcą historii języka polskiego i niekwestionowanym autorytetem w polskim środowisku naukowym. To postać ciesząca się ogromnym uznaniem i szacunkiem zarówno wśród badaczy, jak i studentów. W tym miejscu chciałabym wyrazić wdzięczność Panu Profesorowi za to, że mogę pracować i rozwijać się pod okiem takiego mistrza.

¹⁷ H. Fros, F. Sowa, *op. cit.*, s. 486.

¹⁸ J. Bubak, *op. cit.*, s. 284.

Bibliografia

- Borawski S., *Podstawy idei poznawczej studiów nad dziejami używania języka. Esej o diachronii*, [w:] *Rozprawy o historii języka polskiego*, red. S. Borawski, Zielona Góra 2005, s. 13-61.
- Bubak J., *Księga naszych imion*, Wrocław–Warszawa–Kraków 1993.
- Fros H., Sowa F., *Twoje imię. Przewodnik onomastyczno-hagiograficzny*, Kraków 1995.
- Grzenia J., *Nasze imiona*, Warszawa 2002.
- , *Słownik imion*, Warszawa 2002.
- Imię tobie wybrane*, wybór i oprac. A. Ligacz, Racibórz 1994.
- Malec M., *Imię w polskiej antroponimii i kulturze*, Kraków 2001.
- Masłowscy D. i W., *Księga przysłów polskich*, Kęty 2000.
- Nowa księga przysłów i wyrażeń przysłowiowych polskich*, red. J. Krzyżanowski, t. 3, Warszawa 1972.
- Rymut K., *Słownik imion współcześnie w Polsce używanych*, Kraków 1995.
- Słownik staropolskich nazw osobowych*, red. W. Taszycki, t. V, Wrocław 1977.

O imieniu Stanisław słów kilka

Streszczenie: Stanisław to imię pochodzenia słowiańskiego, reprezentujące własny, rodzimy system nazywania osób, odziedziczony z epoki prasłowiańskiej i nawiązujący do indoeuropejskich systemów nazewniczych. Jest to nazwa dwuczłonowa, oparta na dwóch leksemach: *Stani-* (temat czasownikowy od *stanąć*) + *-sław* ‘sława’.

W Polsce imię to jest znane od XIII w. Po raz pierwszy pojawiło się w 1212 r. w postaci *Filius Stanislau i Martinus canonicus*. Przez wiele stuleci było to imię bardzo popularne, jednak od lat 60. XX w. jego popularność maleje.

Słowa kluczowe: antroponimia; polski system nazewniczy; znaczenie, pochodzenie i historia imienia Stanisław

A Few Words about the Name Stanisław

Summary: Stanisław is the name of Slavonic origin representing its own, native system of naming people. It came from the proto-Slavonic epoch and referred to Indo-European naming systems. It is a compound name based on two lexemes: *Stani-* (‘root of the verb *stand*’) + *-sław* ‘fame’.

In Poland this name has been known since the 13th century. The first record of the name can be found in the document from 1212, then in the form: *Filius Stanislau i Martinus canonicus*. For many centuries it was the name of a very popular, but since the sixties of the 20th century, its popularity is decreasing.

Keywords: anthroponastics; system of naming people in Poland; meaning, origin and history of the name Stanisław